

ความรับผิดชอบ ของผู้บังคับบัญชา กรณีผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิด

พรเทพ ทวีกาญจน์

ผู้บริหารสำนักบริหารพยานบุคคล

บริษัท เอริศโยทกคณท์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ปัญหา การทุจริตด้านการเงินในองค์กรเอกชนเป็นปัญหาที่พบบ่อยมาก ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชาไม่ระมัดระวัง ปล่อยปละละเลย ไม่ควบคุมกำกับดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสบช่องเห็นโอกาสในการกระทำทุจริตได้ อันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร โดยเมื่อมีการทำทุจริต และก่อให้เกิดความเสียหายผู้กระทำการทุจริตจะถูกดำเนินการตามกฎหมายทั้งการลงโทษทางวินัย และการดำเนินการเรียกให้ชดเชยค่าเสียหายทางละเมิด รวมถึงการแจ้งความร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีอาญา และไม่เพียงแต่ผู้กระทำทุจริตเท่านั้นที่ถูกดำเนินการตามกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำทุจริตก็อาจถูกลงโทษทางวินัย และถูกเรียกให้ชดเชยค่าเสียหายทางละเมิดได้ หากปรากฏว่าไม่ระมัดระวัง ปล่อยปละละเลย ไม่ควบคุมดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาผู้กระทำทุจริต

ผู้บังคับบัญชาที่ละเลยไม่ควบคุมดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงถูกลงโทษทางวินัย และต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานด้วย สำหรับการลงโทษทางวินัย ผู้บังคับบัญชาที่บกพร่องในหน้าที่ละเลย ขาดการควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาจนเป็นเหตุให้มีการกระทำทุจริต อันถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ และประมาทเลินเล่อในหน้าที่ซึ่งถูกลงโทษทางวินัยด้วย บริษัทหรือเอกชนที่เป็นนายจ้างจะมีข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งกำหนดว่า พนักงานต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ หากไม่ปฏิบัติตามถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง มีบทลงโทษตั้งแต่ ตักเตือนด้วยวาจา ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร พักงาน ปลดออก แต่หากการประมาทเลินเล่อในหน้าที่นั้น เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแล้วถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมีโทษขั้นไล่ออกจากงานสถานเดียว ดังนั้นพนักงานซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ใด ปฏิบัติหน้าที่โดยละเลยไม่ควบคุมดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ก็อาจถูกดำเนินการและลงโทษทางวินัยตามข้อบังคับดังกล่าว

สำหรับความรับผิดชอบที่จะเกิดในฐานเป็นผู้บังคับบัญชา ซึ่งย่อมต้องมีความรู้ และประสบการณ์ในการควบคุมงาน รวมถึงระบบงานที่สูงกว่าเจ้าหน้าที่ในบังคับบัญชา หากได้มีการตรวจสอบอย่างเพียงพอแล้ว ย่อมจะต้องทราบถึงความผิดปกติในการบันทึกข้อมูลในระบบ แต่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และเป็นเหตุให้บริษัทหรือนายจ้างได้รับความเสียหาย บริษัทหรือนายจ้างจึงมีสิทธิที่จะเรียกค่าเสียหาย และเลิกจ้างโดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยได้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 119 (3) ประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้นายจ้างได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง

ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเอาใจใส่กำกับดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎระเบียบ การไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชามากเกินไปจนกลายเป็นการละเลยหรือไม่ระมัดระวังกำกับดูแล อาจเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริต และก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาด้วย ฉะนั้นผู้บังคับบัญชาจึงมีอาจปฏิเสธความรับผิดชอบได้

คำพิพากษาศาลฎีกา 4625/2559 เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าโจทก์เป็นผู้จัดการภาค มีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานขาย ซึ่งตามใบกำหนดภารกิจหน้าที่ ข้อ 8 กำหนดให้การป้องกัน และติดตามการทุจริตต่อหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบที่สำคัญของโจทก์โดยตรง การที่นายชาญชัยผู้ใต้บังคับบัญชาของโจทก์ทุจริตต่อหน้าที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่จำเลย แม้โจทก์จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำของนายชาญชัยดังกล่าว แต่การที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาไม่สามารถควบคุมกำกับดูแลการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาของตนได้อย่างทั่วถึง จนทำให้

นายชาญชัยสามารถนำซื้อร้านค้าซึ่งเป็นลูกค้าของจำเลยมาใช้ในการสั่งซื้อสินค้าของร้านค้าที่เป็นไปอย่างผิดปกติ อันเป็นช่องทางให้นายชาญชัยทุจริตต่อหน้าที่ ทำให้จำเลยได้รับความเสียหายจำนวนมาก จึงเป็นกรณีที่โจทก์มิได้ปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในใบกำหนดภารกิจหน้าที่ เป็นการกระทำอันไม่สมแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้อง และสุจริต จำเลยไม่จำเป็นต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 17 วรรคสี่ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 583 และมีเหตุให้จำเลยไม่ไว้วางใจให้โจทก์ปฏิบัติหน้าที่อีกต่อไป เป็นการเลิกจ้างที่มีเหตุอันสมควร จึงไม่ใช่การเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 49 ที่ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้จำเลยสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า และค่าเสียหายจากการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรมแก่โจทก์นั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ฟังขึ้น

บทสรุปส่งท้าย พนักงานบริษัทหรือลูกจ้างต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ ระวังรักษาผลประโยชน์ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ หากไม่ปฏิบัติตามถือว่าเป็นความผิดวินัยมีบทลงโทษตั้งแต่ตักเตือนด้วยวาจา ตักเตือนด้วยลายลักษณ์อักษร พักงาน หรือปลดออกโดยจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมาย หากการประมาทเลินเล่อในหน้าที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่นายจ้างอย่างร้ายแรงแล้วถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งมีโทษปลดออกจากงานสถานเดียว ดังนั้นพนักงานที่เป็นผู้บังคับบัญชาผู้ใดปฏิบัติหน้าที่โดยละเลยไม่ควบคุมดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาก็อาจถูกดำเนินการ และลงโทษทางวินัยตามข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานนั้น

